

ЧЫМ НЕБЯСПЕЧНАЕ "ЗАВІСАННЕ" У ІНТЭРНАЦЕ

ЯК АДНАВІЦЦА ПАСЛЯ COVID-19

Калегіяльна і адкрыта

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што кожны жыхар Беларусі, асабліва ў цяперашніх умовах, павінен ведаць і бачыць, што ўсе рашэнні прымаюцца празрыста

Прэзідэнт узяў удзел у пасяджэнні Савета Бяспекі. Удзельнікі мерапрыемства абмеркавалі павышэнне роляў гэтага органа ў жыцці дзяржавы. На парадку дня стаялі такія пытанні, як абарона незалежнасці, тэрытарыяльнай цэласнасці, суверэнітэту і канстытуцыйнага ладу Беларусі, падтрыманне грамадзянскага міру і згоды, процістаянне экстрэзму і тэрарызму.

«Безумоўна, роля і паўнамоцтвы Савета Бяспекі павінны быць сувярэнныя з тымі рызыкамі і пагрозамі, якія ставіць перад намі час», — адзначыў Прэзідэнт.

«Савет бяспекі — не адны сілавікі»

Прэзідэнт падкрэсліў, што ў склад Савета Бяспекі уваходзяць не толькі сілавікі. «Тым, хто сёння рефлексуе ў сетках і месенджарах накіонт новага Доктрата і не валодае пытаннем, расступіму. Савет Бяспекі — гэта не «адны сілавікі». Сярод пастаянных членаў Савета Бяспекі палова службовых асоб — грамадзянскія людзі: кіраўнікі ўрада, абедзюх палат парламента і Адміністрацыі Прэзідэнта», — расказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што гэты канстытуцыйны орган забяспечвае рэалізацыю паўнамоцтваў Прэзідэнта ў сферы забяспечвання нацыянальнай бяспекі, у тым ліку як Гапоўнакамандуючага Узброенымі Сіламі. Таму, на яго словах, натуральна, што ў яго складзе ёсць «сілавікі».

Адной з ім пасяджэння стала распрацоўка новага палажэння аб Савете Бяспекі. Прэзідэнт звярнуў увагу, што дакумент абараняе на Канстытуцыю, закон «Аб абароне», Ваенную дактрыну, Канцэпцыю нацыянальнай бяспекі, іншыя заканадаўствы нашай краіны і міжнародныя правыя акты, прынятыя за ўвесь перыяд існавання незалежнай Беларусі. Пры яго падтрымцы ўважліва вылучылі і ўлічаны вопыт работы падобных калегіяльных органаў у іншых краінах.

«Прынцыпова важна, каб новы акт заканадаўства, які ў дэталі рэгламентуе работу Савета Бяспекі, не меў ніякіх абмежавальных грамадзян і спец іалкам адкрыты для грамадства. Кожны жыхар Беларусі, асабліва ў цяперашніх умовах, павінен ведаць і бачыць, што ўсе рашэнні прымаюцца калегіяльна і адкрыта», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы.

«Дзейнасць дзяржаўных органаў павінна быць эфектыўная і скаардынаваная»

Найважнейшай задачай Савета Бяспекі беларускі лідар назваў разгледжэнне ўнутранай і знешняй палітыкі ў кантэксце нацыянальнай бяспекі. «Акрамя таго, дзейнасць усіх дзяржаўных органаў у пераходны перыяд сучасных выпадкаў і пагроз павінна быць не толькі эфектыўная, але і максімальна скаардынаваная», — дадаў ён.

Прэзідэнт закрэпіў і пашырэнне паўнамоцтваў Савета Бяспекі. «Улічваючы агрэсіўныя спробы ператварыць Беларусь, на тэрыторыі ЗША, у «дзяржаву, якая не склалася», мы павінны замацаваць за Саветам Бяспекі новыя, канкрэтныя, жыццёва важныя функцыі. Такое пашырэнне паўнамоцтваў будзе садзейнічаць забяспечэнню стабільнай і беспісчнай работы ўсёй дзяржавы і кожнага чалавека. Усё гэта — пытанні абароны суверэнітэту і канстытуцыйнага ладу, аб якіх і гаворыцца ў падпісаным мной 9 мая Доктрата», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

«Мы выстаям, калі не расслабімся»

Кіраўнік дзяржавы асабліва засяродзіў увагу на Доктрата ад 9 мая 2021 г. № 2 «Аб абароне суверэнітэту і канстытуцыйнага ладу». «Доктрата датычыцца аднаго выпадку або моманту ў гісторыі краіны, калі не дай бог гэта адбудзецца. Вы ведаеце, які гэта выпадак. Уявіце тую сітуацыю, звыкодную з вопыту мінулага года, якая будзе ў выніку ўстаць у краіне. Ніхтожа спрагназаваць, я не добра ўяўлю. І ёсць на гэты перыяд будзе дзейнічаць Доктрата. Натуральна, калі аб'явіць новага Прэзідэнта, адпаведна неабходна ў Доктрата і ён будзе адменены новым Прэзідэнтам і парламентам і новым Прэзідэнтам, у залежнасці ад новай Канстытуцыі, я спадзяюся», — удакладніў Прэзідэнт.

СТАР. 2

Пакаленні незабытай вёскі

Жыхар Касцюковічаў Сяргей УШАКОЎ нарадзіўся ў вёсцы Малы Хоцімск, але ў выніку аварыі на Чарнобыльскай атамнай станцыі яго малая радзіма аказалася ў небяспечнай зоне і была выселена. Населены пункт закатаў, і толькі могілкі нагадваюць, што тут было паселішча. Але для Сяргея яго малая радзіма жывая. Ён наведвае родныя куткі сама меней тры разы на год — на Радаўніцу, на Дзень Перамогі і на Дзень Незалежнасці: каб прыбраць могілкі, ускласці кветкі, паставіць шылдачкі з фатаграфіямі там, дзе жылі яго бацькі і дзяды (такія незвычайныя і патрыятычныя ў Сяргея традыцыі). Сяргееў дзед і сам быў ветэранам вайны, а яшчэ ён сабраў з легендарнымі суседзямі — поўным кавалерам ордэна Славы Іванам Зайцавым.

— Пра слаўнага суседа мне часта расказваў дзядуля. Магіла франтавіка знаходзіцца на нашых выскочках кладзях, — раскавае Сяргей Ушакоў. — У дзяцінстве гадах, калі мы сталі перасяленцамі, я пачаў наведваць памятныя куткі і, вядома, даглядаю магілы не толькі сваіх продкаў, але і знакамитага земляка. І для мяне гэта вельмі ганарова!

Падпалкоўнік Сяргей Ушакоў працуе ў равнмным управленні МНС, з'яўляецца намеснікам камандзіра на паліцэйскай частцы. Служба служыць, але непахіснае стаўленне да малой радзімы, да гісторыі і да жыцця — добры прыклад патрыятычнага выхавання. Дзякуючы Ушакоў у таксама даведваюся яшчэ пра аднаго героя звяздоўскага праекта «Дарогамі Славы».

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

ЦЫТАТА ДНЯ

Раман ГАЛОУЧАНКА, прэм'ер-міністр:

«Пры росце прамысловай вытворчасці сёння ў нас зніжаецца ўзровень складскіх запасў. Яго суадносіны з сярэднемесячным аб'ёмам вытворчасці на 1 мая склалі 59%. Па звестках на красавік, было 61,2%. У цяжым палітыкасацыяльным фінансавым стане арганізацыі рэальнага сектара эканомікі. Чысты прыбытак перабыў у ВРЗ, 3 млрд, пры тым што ў першым квартале мінулага года мы мелі чыстую страту ў ВР5 млрд. Сума чыстай страты стратных арганізацый скарацілася больш чым у 10 разоў, зменшылася і іх колькасць».

Адзінства

Памяць у лічбе

Напярэддзі 80-годдзя пачатку Вялікай Айчыннай вайны па ініцыятыве экспертнай рады Маладзёжнай палаты Саюзнай дзяржавы на тэрыторыі мемарыяльнага комплексу «Курган Славы» ў межах гісторыка-патрыятычнага праекта «Лібавае зорка» будзе ўсталяваны стэлізаваныя памятныя знакі з QR-кодам.

Праект «Лібавае зорка» створаны на ініцыятыву дзюх краін — Беларусі і Расіі з мэтай захавання памяці аб перамогах і трагедыях, праз якія прайшлі нашы народы падчас Другой сусветнай вайны, развіцця цікавасці і павялічэння і памятных мясцін у падрастаючых пакаленнях.

Падчас рэалізацыі праекта будуць алічаваны звесткі пра помнікі і месцы буйных бітваў Чырвонай Арміі на тэрыторыі Саюзнай дзяржавы. Сабраныя інфармацыя і фатаграфіі трапіць на партал izvestia.info. І любы карыстальнік інтэрнэт-прасторы зможна аглядваць для сёбе старонкі вайнаў гісторыі, даведкаў, якім падзеям прысвечаны помнікі, у які час і якімі аўтарамі яны створаны. Пошук можа здзяйсняцца па інфармацыі аб помніку на спецыяльна ўсталяваных шылдачках з QR-кодам, на тэкставых запячках і па геалакацыі.

Праект «Лібавае зорка» будзе запусчаны Маладзёжнай палатай пры Парламенцкім Сходзе Саюза Беларусі і Расіі. Акцыю актыўна падтрымліваюць мясцовыя органы ўлады і грамадзянскія арганізацыі. Ужо алічавана інфармацыя больш чым пра тысячу помнікаў з двух дзясяткаў раёнаў Беларусі і Расіі.

Інтэрнэт-праект таксама дазваляе зарэгістраваным карыстальнікам з любога кутка Саюзнай дзяржавы і па-за яе межамі далучацца да справы — самастойна на фатаграфавальні, пазначыць на карце і загрузіць інфармацыю пра мясціны, на тэрыторыі якіх адбыліся значныя падзеі Вялікай Айчыннай вайны.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

Чужой бяды не бывае

«МЫ І ЎЯВІЦЬ НЕ МАГЛІ, ШТО РАТАВАЛЬНІКІ СПЯШАЮЦА ТУШЫЦЬ НАШ ДОМ»

Як наладжваецца быт сямі Стадоўнікаў, якія пацярпелі ад пажару

У гэты дом пераехала сям'я пасля бяды.

29 красавіка ў вёсцы Стадоўнікі на Мядзельшчыне загарэў дом. У ім на той момант знаходзіліся двое з трах непаўналетніх дзяцей: 12-гадовы Раман і двухгадовы Ваня. Падлетак вынес з палымя малодшага брата. А сам атрымаў апёкі 50% цела. Рому з Мадэла даставілі верталётна ў Рэспубліканскі апяковы цэнтр балоньскай хуткай медыцынскай дапамогі ў Мінску. Урачы правялі відэакансультацыю з вядучымі спецыялістамі Расіі і выбралі варыянт лічэння, які найбольш падыходзіць для пацыента. Журналіст «Звязда» дунямі наведваў сям'ю Стадоўнікаў.

СТАР. 3

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У ЗША стварылі 60-тысячную сакрэтную армію

Гэта адбылося на працягу апошняга дзесяцігоддзя, агенты выконваюць розныя заданні Пентагона як унутры краіны, так і за межамі. Пра гэта стала вядома выданнем Newsmagazine на выніках двухгадовага журналісцкага расследавання. Паводле даных амерыканскай газеты, штогод на абслугованне сакрэтнай арміі накручваецца звыш 900 мільянаў долараў. Гэтыя сродкі ідуць, у прыватнасці, на выбар фальшывых дакументаў для агенцтваў, які дзейнічаюць пад выдуманымі імёнамі, аплату рахункаў і падаткаў ад іх ім і на стварэнне спецыяльных прылад сачэння і сродкаў маскіроўкі. Адзначаецца, што каля паловы ўсіх супрацоўнікаў тайнай сеткі складаюць агенты з сіл спецаперацыяў. Таксама ў сакрэтнае войска ўваходзяць спецыялісты ваеннай разведкі, якія працуюць пад прыкрыццём у розных краінах.

СААЗ: доўгі працоўны дзень прыводзіць да сямці тысяч смерцяў штогод

Такія трывожныя тэндэнцыі адзначаюць у дэкларацыі Сусветнай арганізацыі аховы здароўя (СААЗ). Гэта першае даследаванне такога роду, якое было праведзена сумесна з Міжнароднай арганізацыяй працы (МАП). У дэкларацыі сказана, што ў 2016 годзе ад інсульту і інфаркту, звязаных з напружаным працоўным графікам, у свеце памерла 745 тысяч чалавек. Найбольш трывожная сітуацыя адзначана ў Паўднёва-Усходняй Азіі і ў Заходне-Ціхаакіянскім

У Ісландыі выстаўлены на продаж дзюечы вулкан

Вулкан Фэгардальсф'яльд спаў шэсць тысяч гадоў. Ён працуе 19 сакавіка. Пасля гэтага турысты з усёго свету сталі з'яўдацца на паўостраве Рэйк'явік, каб пабываць на лаву. Ізландская сям'я, якая валодае зямлёй, дзе знаходзіцца актыўны вулкан Фэгардальсф'яльд («Гара ў стракатай даліне»), выставіла частак на продаж, паведамае Bloomberg. Прадзюца вулкана разлічваюць, што ён ператворыцца ў турыстычны аб'ект — з паркуаў і сэрвісным цэнтрам, а туржаміні атрымаюць права прадаваць туры да месца вывяржэння, ажыццяўляць пасадку на верталётах. Прэм'ер-міністр Ісландыі Катрын Якабсдотыр паведама дэлеганату RUV, што ўлады краіны не плануюць купляць зямлю. Яна таксама сказала, што мяркуецца выдзеліць 70 млн крон (564 тысяч долараў) на стварэнне інфраструктуры на гэтым месцы. Новае ўладальнікі, нагадапа прэм'ер, мусяць даваць усім жадаючым доступ да ўчастка.

КОРАТКА

- Мінэнерга ініцыявала абмеркаванне мер па рэалізацыі ўказа аб развіцці электраэнергетыкі.
- Свята мастацтваў «Музы Нясвіжа» адбудзецца 22 мая.
- На аэрадроме «Магільшчы» прызямліў самалёт з 300 тысячамі кітайскімі вакцынамі ад COVID-19.
- Дэфіцыт рэспубліканскага бюджэту ў студзені — красавіку склаў ВР700 млн.
- У Беларусі пачалася рапторная праверка баявой гаюнацыі ракетных войскаў УС.
- Дзяржскаратарыяту Савета Бяспекі наладзіць статус дзяржаўнага органа.
- Муралы з выявамі беларускіх пісьменнікаў з'явіцца ў Капілі да Дзяніса Леаніда.
- У Гродне выйшаў на маршрут першы электробус.

АДПАЧЫНАК З РОЗУМАМ

Слёта вясна моцна спазнілася. З асаблівым нецярпеннем прыходу цяпла чакалі дачнікі і аматары шашлык. Таму, які толькі прыграла сонейка, многія з іх паспешліва за горад — у бацкоўскіх хатах, з'есці. Аднак апошнім часам гэты на першы погляд бяскрыўдны занятак часта паварочваецца трагедыяй.

КАБ ШАШЛЫК НЕ СКОНЧЫЦСЯ БАЛОНЦАЙ

Наўрад ці аб гэтым задумваўся пенсіянер з Пухавіцкага раёна, які 12 мая распаліў мангал з дапамогай лёткай на загарае навак. Меркаваны пікін на падворку скончыўся тэрміновай шпіталізацыяй — у мужчыны дыягнаставалі апёкі 25% цела. Больш моцна пацярпеў грамадзянін 1956 года нараджэння, які паспеў у Смалевіцкую цэнтральную рэспубліканскую балоньска-тэрмічную апёкі абедзюх ніжніх канечнасцяў, кішчэй, твару 1-3 ступені, інгалыцыяны апёк». Яна стала вядома, мужчына распаліў вопішча з выкарыстаннем газавога балоньскага патрыятычнага прыватнага сектара ў Смалевічах. У выніку ўспышкі парой вогненябеспісчнай вадкасці загараўся адзёнае, яго пацярпелы патрыятычна самастойна пры дапамозе падручных сродкаў і выклікаў брыгаду хуткай дапамогі.

СТАР. 3

«МІМІЎВАЙЦЬ НЕ МАГЛІ, ШТО РАТАВАЛЬНІКІ СПЯШАЮЦА ТУШЫЦЬ НАШ ДОМ»

АДПАЧЫНАК 3 РОЗУМАМ

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

Дом былі толькі бацька і малодшы сын. Аляксей Аляксандравіч адрозь папярэдзі, што адкажа на любыя пытанні, толькі папярэць не пытацца пра Прому — надта балючая тема.

Я працаваў у калгасе «Занарачскі» трактарна-станцыйна-агасатары «Спадарожнік». У яго зарплата была большая, чым у мяне. Таму калі надарэаліся трыце дзяці, на сямейным саеве вырашылі, што я аформілі адпачынак па дарадце за Ванем, — расказаў ён. — У дзень, калі здарылася трагедыя, я паехаў зрабца з работы жонку. Я і іншыя работнікі з санаторыя прывозіць службовым транспартам да скаржывання, а дзурты я заехаў сваёй машынай. Дарага з Спідаравіч зрамае дзесяць урбаві. Пакуль чакаў, убачыў, што з тэрыторыі трыбуны выязджае пажаарная машына. Тут падаспела і жонка. Мы і ўвечце не маглі, што пажаарнікі спяшаюцца тушыць наш дом. Мне па тэлефоне аб гэтым паведамілі суседзі.

Агонь знішчыў усё — дом і ўсё, што ў ім было. Сам я засталася без даху над галавой, бытавых рэчэй, дакументаў. Мясцовыя ўлады прапанавалі Спідаравічам два варыянты жыцця ка «Бара». Адна з дамоў надта вялікая, пацярпелыя палічлі, што яго будзе цямка абгарэць. Стыліся на жонку ў вёсцы Занарач, кажа Аляксей. У гэтым населеным пункце ён нарадзіўся, закончыў мясцовую школу, тут жыўчы яго бацькі. Агульная жылля плошча паміжніка — 200 квадратных метраў. Ацэняцца прыродным газам. Есць і вялікая выкавона лян.

«Адначасова распавядаю печку і ўключана газавыя адыленне, паколькі дом шмат часу тавы і настыў. Гэты дом некалі пабудавалі ў мясцовага ўрача, якога потым перавалі ў Мідзельскую раённую цэнтральную бальніцу», — паведаміў Аляксей Спідаравіч.

Мужчына праводзіць для нас экскурсію. Жылё прасторнае — чатыры пакоі на другім паверсе, на першым — кухня, раздзелны санвузел і яшчэ два пакоі. У адным з іх спіць маладыя Ваня. Ванечку часта забіралі да сябе дзядуля і бабця, вельмі псцілі яго, давалі спяць, калі малому ўдмуваецца. А цяпер яго строгі рожым, спаць укладвае ў адзін і той жа час, — кажа бацька, — хутка павінен прагнацца. Трэба падарэць дзіцячае харчаванне, бо адрозь запарабце есці. Бацька давае, што на нашы месцы яны ўладкавалі добра, усё і задалаванне. Пакоі абсталяваны неаходнай мэбляй, на кухні мікрахвалевая печка, газавая плітка, пасудзінныя машыны. — Усё як мае быць. Усёго хапае. Восем толькі не хапае Ромы. Спадзёжым, што ён хутка паправіцца і прыдзе ў новы дом, — уздыхае Аляксей.

На сталае стаіць фота ў рамачцы, на ім Раман з малодшым братам Мішам. Абадва радасныя, вясёлыя. Нах фотаканспандэнт папярэць дазволу перагатаграфараваць здымак.

— Толькі не дадзі публікацыі, жонка будзе супраць. А вось для сябе можна, — адказаў гаспадар.

— Мы планавалі абзавесціся прасторным домам у Занарачы, на сваёй малой радзіме, — прагнучу апавед Аляксей. — Нам выдзелілі зямельныя ўчастак, мы яго аформілі. Банк ухваляў ігоныя крэдыт на будаўніцтва дома. Напярэдадні трагедыі мы збіраліся заключыць дагавор і атрымаць грошы, знайсці падарчыка. Будуюць меркавалі пачаць сёлета. Але не паспелі, у полымі згаралі усё дакументаў. Цяпер аднавіць іх дапаможа райвыканкам, сельвыканкам, іншыя раённыя службы.

— Мы марылі, што пабудуем новы дом для дзяткі. Калі стануць дарослыя, засяляцца туды са сваімі сем'ямі. А мы з жонкай застанемся ў старым, — дзельца бацька.

«Мясцовыя ўлады дапамаглі неаходным», — сказаў Аляксей, паказваючы новую пральную машыну.

Адгукнуліся на чужую бяду ўсе нераўнадушныя людзі, дабрачынцы, грамадскія арганізацыі. У адным з пакояў яшчэ не разабраныя рэчы, якія добраахвотнікі прыносілі і прывозілі для Спідаравіч: пасельная біблія, абуток, адзенне, падушкі, коўдры, поцілкі, сродкі гігіены, мыійныя сродкі.

— Шлічэ частка рэчэй знаходзіцца ў маіх бацькоў, — заўвагае Аляксей. — Мы вельмі ўдзячныя людзям за іх дабрабыт, спагаду. Мінскае абласное аб'яднанне прафсаюзаў падарыла мікрахвалевую, аказана грашавую дапамогу. Не засталося ўзбукі і Мідзельскае тэрытарыяльнае савяцкае цэнтр абароны насельніцтва. Мінская абласная арганізацыя

Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа прывезла пасельную камплекты на кожнага члена сем'і, цэльня коўдры, посуд, гігіенічны і харчовыя наборы. Асобная падзяка раённаму выканавану камітэту і асабіста яго старшын Анатолію Вайніку, які ўзвў сітуацыю пад асабісты кантроль, старшыні Занарачскага сельвыканкама Уладзіміру Зеленьку.

Дом, у які засялілі Спідаравіч, арэнды, яны будуч туды жыць часова. У планах сям'і — як мага хутчэй аднавіць дакументаў, узяць крэдыт і пачаць будаўніцтва ўласнага жылля.

— Мы марылі, што пабудуем новы дом для дзяткі. Калі стануць дарослыя, засяляцца туды са сваімі сем'ямі. А мы з жонкай застанемся ў старым, — дзельца бацька.

Асабліваю ўвагу ратавальнікі звяртаюць на бясцелую дзятку, на жаль, так бывае не заўсёды. У спрэчнае красавіка сем'я магільчан прыбрала свой дачны ўчастак у вёсцы Шылаў Бугал Мядзельскага раёна, паведаміў і ў МНС. Смуццо ўрава, а таксама суседзі вырашылі

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

— Як пры гатаванні шашлыку, так і пры развадзены вогнішчэ, ну і якім выпадку неглыя выкірпусваюцца да распальвання вогнеагаспяня і гаручых відкасці, — папярэджае афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Анастасія ШВАЙБОВІЧ. — Размаўляючы спецыяльныя прыстасаваны для прыгатавання ежы на агні варта на бясцелую адлегласць ад будынкаў і збудаванняў. Ні ў якім разе не распальваць іх мангалі або вогнішчэ ў прамастеным адзёні, калі, напрыклад, дагтуць рамантавалі аўтамабіль альбо калі гаручыя ці лёгкія на загаранне відкасці маглі трапіць на адзенне.

Асабліваю ўвагу ратавальнікі звяртаюць на бясцелую дзятку. Неаходч іх мангалі або вогнішчэ ў прамастеным адзёні, калі, напрыклад, дагтуць рамантавалі аўтамабіль альбо калі гаручыя ці лёгкія на загаранне відкасці маглі трапіць на адзенне.

Асабліваю ўвагу ратавальнікі звяртаюць на бясцелую дзятку. Неаходч іх мангалі або вогнішчэ ў прамастеным адзёні, калі, напрыклад, дагтуць рамантавалі аўтамабіль альбо калі гаручыя ці лёгкія на загаранне відкасці маглі трапіць на адзенне.

Асабліваю ўвагу ратавальнікі звяртаюць на бясцелую дзятку. Неаходч іх мангалі або вогнішчэ ў прамастеным адзёні, калі, напрыклад, дагтуць рамантавалі аўтамабіль альбо калі гаручыя ці лёгкія на загаранне відкасці маглі трапіць на адзенне.

Асабліваю ўвагу ратавальнікі звяртаюць на бясцелую дзятку. Неаходч іх мангалі або вогнішчэ ў прамастеным адзёні, калі, напрыклад, дагтуць рамантавалі аўтамабіль альбо калі гаручыя ці лёгкія на загаранне відкасці маглі трапіць на адзенне.

Клімат

НЕ СУМНЯВАЙЦЕСЯ ў ГЛАБЭЛЬНУЮ ПАЦЯПЛЕННІ!

Аднак чэрвень будзе не самы цёплы — дзесяці 16,5 цяпла

Так адказаў на адпаведную запілку журналіста «Звязды» дырэктар ДНУ «Інстытут прыродаахоўвання НАН Беларусі», доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар Сяргей ЛЫСЕНКА.

Спэцыяліст адзначыў, што змяненне клімату — устойлівае тэндэнцыя, якая будзе працягвацца ў наступныя гады і, магчыма, дзесяцігоддзі. Але на фоне гэтага ўстойлівага пацяплення ёсць яшчэ і натуральныя кліматычныя цыклы рознай перыядычнасці. У нашым рэгіёне самыя злычаны — 60-гадовы цыкл, і цяпер мы знаходзімся ў яго сярэдняй фазе пацяплення ў найбольшыя гады будзе не такой інтэнсіўнасці, як гэта назралася ў мінулыя гады.

нагадаюць аб выкананні правільна пажаарнай бясцелі. Па словах Анастасіі Швайбовіч, самым бясцелым спосабам утылізацыі з'яўляецца не вываз. «Аднак калі вы ўсё-ткі вырашылі зварнуцца да спалвання, абавязкова выкарыце меры пераасцярогі, — падкрэслівае афіцыйны прадстаўнік Мінскага абласнога ўпраўлення МНС Анастасія ШВАЙБОВІЧ. — Размаўляючы спецыяльныя прыстасаваны для прыгатавання ежы на агні варта на бясцелую адлегласць ад будынкаў і збудаванняў.

Калі працэс вышчэ з-пад кантролю, гаспадары паспрабавалі па тушыць агонь самастойна, аднак сваімі сіламі справацца не атрымаўся — на дапамогу выехалі ратавальнікі. Ліквідаваць полымя, якое ігнела распалювалася і на суседні ўчастак, супраціўнікі МНС выявілі трох 81-гадовага пенсіонера, які з'яўляўся суседом тых, хто навадзіў «парадак» на зямлі. У выніку ўздуржана крымінальная справа.

Каб падобныя трагедыі не паўтараліся, у перыяд актыўнага навадзнення парадку на тэрыторыях прыватных падворкаў ратавальнікі чарговы раз

Эксперт сьпінуў на доўгатэрміновым прагнозе на першы летні месяц. «Авісаць набліжаныя лета «агулам» сёння не ўраўнаважана. Ліквідацыя кантралявае каркты. У сусветнай практыцы прагнозы на ўсё 2019-2020 гадоў называюць «зімой стагоддзі», а яе фактычна не было ў Беларусі, — заўвагаў Сяргей Лысенка. — Па розных мадэлях сярэдняй тэмпературы паветра ў чэрвені кажацца ад 16,2 градуса да 16,8 градуса са знакам плюс. Гэта значыць, нашы паказчыкі блізка да кліматычнай нормы», — падкрэсліў прафесар. Што датычыцца другога і трэцяга месяца лета, то працыю інстытута будучь распарабаны трохі пазней. Паўжым — пабачым...»

Сяргей КУРКАЧ.

Вялікі перапынак

«ТРЭБА ЧАСЦЕЙ Выходзіць з 3 Зоны Камфорту»

Настаўнік фізікі — пра эксперыментальную навуку, вучнёўскае самакіраванне і бачанне праблемы з розных ракурсаў

Настаўнік фізікі і інфарматыкі ў Бераскоўскай сярэдняй школе Столінскага раёна Сяргей Цімашук працуе ўжо дваццаць шмат год. На пытанне, што трывае ў вёсцы, шыра кажа: «Я пабудоваў сам свой дом, у Бераскоў жывуць мае сябры, там звыклае асроддзе, ну і, канешне, там мая любімая праца і вучні. Але я насамрэч вельмі люблю прыязджаць у горад, пасядзець, выпіць кавы на адкрэтым тэрасе кавярні». А паўтара года таму звычайныя высковы настаўнік (ці ўсё ж такі не зусім звычайны?) трапіў на Вялікі адроны калайдар. Сяргей Цімашук расказаў, як ён апынуўся ў Швайцарыі, падзяліўся сваімі «рэцэптамі» ратавання ад прафесійнага самавыгарання і думкамі пра тое, што ён б іму хацелася бачыць у сучаснай школе.

І ты зможаш

— Ад моманту, калі я даведаўся, што можна трапіць на Вялікі адроны калайдар, і да моманту, як я там апынуўся, прайшло некалькі тры чатыры гады. Расказавае педагог. — Спэнтаку даведаўся, што можна стаць удзельнікам навуковай школы для настаўнікаў фізікі ў CERN (European Organization for Nuclear Research, Geneva). Гэта цэнтр сучаснай фізікі. На яго тэрыторыі размяшчаюцца Вялікі адроны калайдар. Арганізацыя стваралася пад эгідай ЮНЕСКА і з самага пачатку ставіла сваёй задачай зрабце перадавыя веды і адкрэты доступныя грамадству. Адукацыйную праграму арганізаванае штотгод вучнёўна-навуковы цэнтр Аб'яднаная інстытута ідэяў даследаванняў у Дубне. Мэта — стварэнне «адлегласці» паміж школай і фундаментальнай навукай і распаўсюджванне сучасных навуковых ведаў срод шырокай аўдыторыі. Цікавае моладзі да фізікі, на жаль, падае ва ўсім свеце. І мы, як настаўнікі, павіны быць яе папулярызатарамі, каб нашы вучні зацікавіліся фізікай, а маладыя даследчыкі затым прыходзілі ў навуку.

Для удзелу ў праграме запрашаюцца настаўнікі з Расіі, Беларусі і Украіны. Я даўга не мог знайсці сімвала, каб адправіць сваю заяўку. І толькі калі людзь добра знавалі мяне настаўніка фізікі ўжо там пабылаў, я ўсё ж такі адмавіўся і сказаў сабе: «Яны змаглі і ты зможаш».

Нябачныя нюансы

Дарчы, срод былых вучнёў Сяргей Цімашук есць настаўнік фізікі. Цяпер усё часцей фізікі мігрыруюць у IT-сферу — туды, дзе большыя заробкі. — Колькі сябе памятаю, у мяне заўсёды была поўная нагрузка ў школе. А маладыя прыяздзілі, адрапартаўскае свае дзядуля і бабця. Сын дзядулі — скаржачанне «адлегласці» паміж школай і фундаментальнай навукай і распаўсюджванне сучасных навуковых ведаў срод шырокай аўдыторыі. Цікавае моладзі да фізікі, на жаль, падае ва ўсім свеце. І мы, як настаўнікі, павіны быць яе папулярызатарамі, каб нашы вучні зацікавіліся фізікай, а маладыя даследчыкі затым прыходзілі ў навуку.

праходзіць на безраце ракі Строча ў Астравенскім раёне. Там я ў неформальнай сіброўскай атмасферы пазнаёміўся з новымі людзьмі, якія атрымлівалі ад сваёй працы вялікае задавальненне, вельмі натхніўся і сёння, калі ў мяне ўнікаюцца праблемы, я магу пацпепавацца ў любіце са сваім сябрам па Альхюўці. Увогуле, лінч, што настаўніку трэба часцей выходзіць з зоны камфорту, таму што яго праца — гэта аднаасэнна, ён праводзіць з дзяткамі нават больш часу, чым іх бацькі».

Эксперыментальная навука

На пытанне, ці патрабаваліся ён настаўнік, Сяргей Цімашук усміхаецца: «Хачу бачыць сябе патрабавальным, але я, хутчэй, усё ж такі лаяльня. Усе навуку звязаныя са фізікай. Таму да старых класаў трэба засвоіць пэўную базу фізічных ведаў, а ўжо потым можна дэфініраваць падрыхтоўку, каму трэба — няхай вывучаюць фізіку на павышаным узроўні. Але ў высковай школе стварыць асобны профіль праблематычна. Увучэнні, што прымяняць вучня вучэнца немагчыма. Гэтыя моманты зацікаваць, уключыць у нейкую групу, каб з'явілася зацікаўленасць у групавой працы і адказнасці. Падчас выканання праектаў кожны сам выбірае ролю для сябе. На жаль, праграма па фізіцы на маю думку, вывучаецца ў школе ледзьве не галопам, б'жым усё хутчэй і хутчэй. Мж іншым фізіка — навука эксперыментальная. Эксперыменты трэба ладзіць пастаянна, але школьныя лабараторыі фізікі сёння патрабуюць новага абсталявання. А электронныя сродкі навучанія ніколі не замяняць рэальныя эксперыменты. Ведаеце, як жартоўна мае калегі: «Проста не вучы фізіку ў школе,

і усё тваё жыццё будзе наапоўнена цудамі і чараўніцтвам». Нядарна мы вывучалі раздзел «Статыка», віды раўнавагі. Даманстраваў вучням, як на адной запалцы трымаюцца два відэльцы. Любы эксперымент можна запачаць дзяткі. Дарчы, навучанцы вельмі любяць у якасці дамажання заданія ладзіць фізічныя эксперыменты і здымаць іх на відэа. Гэта іх чапляе».

«Цікавае моладзі да фізікі, на жаль, падае ва ўсім свеце. І мы, як настаўнікі, павіны быць яе папулярызатарамі».

За што я асабіста гатовы запалчыць грошы? Нядарна ездзіў у Мінск, у Акадэмію паслядыпломнай адукацыі, каб даведацца, як здаць экзамен на настаўніка-метадыста. Гэта выдаткі, якія я гатовы несяць, такім чынам укладвае грошы ў іх і ў сваё развіццё. Але школа не павіна зарабляць грошы. Гэта не яе функцыя. Што я кашеў бы змяніць? Адначасна бы раіць школу. Кожная навуцальная ўстанова павіна быць унікальнай і камфортнай для дзяткі, няхай ў ёй будзе свая «разначынна», напрыклад, школьны тэатр. Не трэба параўноўваць адну ўстанову з іншай. Карысна было б стварыць сапраўднае вучнёўскае самакіраванне, каб вучні неслі адказнасць за тое, што адбываецца ў школе, каб яны самі вырашылі, ці хочучь удзельнічаць у тым ці іншым конкурсе ці мерапрыемстве. Каб не толькі прапанавалі, але і здзяйснілі — тады яны будуч гэта цаніць. Школа павіна быць тым месцам, дзе фарміруецца шырокі круггляд, таму неаходна вучыць нашых дзяткі глядзець на праблему з розных ракурсаў. Патрэбна, каб і школе было больш дасюкыйных пляцовак і каб навучанцы вучыліся выказваць розныя думкі.

Надзья НІКАЛАЕВА.

Фізіка — эксперыментальная навука. Эксперыменты трэба ладзіць пастаянна...

Па слядах даваеннай гісторыі БДУ

Маршрут пешай экскурсіі па Мінску распрацаваны гісторыкамі да 100-гадовага юбілею БДУ

Сцянавая экскурсія ахопілае першыя два дзесяцігоддзі дзейнасці ВНУ — з 1919 да 1940-х гадоў, гістарычна і арганізацыйна аднаго са складаных перыядаў у стварэнні першага ў Беларусі ўніверсітэта, яго факкультэту і спецыяльнасці.

Мінск. Станіў Вярхоўны Бел Дзрэнч, у тым

Атры маршрут ставілі перад сабой задачу аднаўлення значных, але малавядомых фактаў таго часу, вяртання імбнаў заснавальніку БДУ, унікальных архіўных дакументаў, матэрыялаў, заважаня памяці пра гістарычнае мінулае ўніверсітэта.

Пунктам адраўлення стане Кулупаскі тэатр (вул. Енгельска, 7). Менавіта туды, у будынку тэатра яшчэ Мінскага гарадскога тэатра, 11 ліпеня 1921 года адбыўся ўрачысты сход, прысвечаны адкрэты Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Далей удзельнікі гісторыі Дома № 1 БДУ, цяпер навуцальны корпус істарычнага факкультэту на Чырвонаармейскай, 6. У першыя гады дзейнасці БДУ ў гэтым будынку знаходзілася праўленне і ўніверсітэцкая бібліятэка, жуй першы рэктар Уладзімір Пінтоа, якія занятыя са студэнтамі. Маршрут праёдзе гаспавамі Мінска, факкультэта грамадскай навукі, анатам і гісторыі тэатра меўскага факкультэта, установаў будынка, дзе студэнты-медыкі ў 1920-я гады праходзілі практыку. У храналагічнай паслядоўнасці удзельнікам экскурсіі пакажуць унікальны архіўныя фотаздымкі Мінска тых часоў, факкультэцкія картрусы, конкурсныя праектаў універсітэцкага гарадка. Усёго пельшты тры працягваюцца дэка кіламетраў уключае восем знакавых месцаў даваеннай гісторыі БДУ.

Завяршае экскурсійная праграма наваеданнем ўніверсітэцкага дворка, дзе знаходзіцца ўнікальны комплекс будынкаў гісторыка-культурнай спадчыны, а таксама моманты слаўным беларусым асветнікам.

Надзья НІКАЛАЕВА. Фота з сайта bsu.by

Аднаўленне неабходна ў любым выпадку!

Слабасць, задыхка, скакчы пільвы і ціску, немагчымасць адчуваць пахі — гэтыя і іншыя сімптомы могуць...

А КАЛІ ЦЯЖКАЯ ФОРМА? Тут пераважнай задачай з'яўляецца аднаўленне функцыі дыхальнай і сардэчна-сасудзістай сістэм.

ФІЗІЯТЭРАПЕЎТЫЧНЫЯ ПРАЦЭДУРЫ — ПАСЛЯ КАНСУЛЬТАЦЫ Аднаўленне арганізма пасля любой пнеўманіі праходзіць ад месца і больш.

За апошніе дзесяцігоддзі колькасць сардэчна-сасудзістых хвароб і захворванняў органаў зору ў падаўляючай ступені павялічыліся.

Якія праблемы са здароўем выклікаюць інтэрнэт-тэхналогіі — Калі малому паддаюцца жыццёвыя...

Куды з'яўтацца з праблемамі? Сярод новых форматы работы з падацьнікамі на фарміраванні матывацыі да здаровага спосабу жыцця...

АРГАНІЗМУ ПАТРОБНЫ ЧАС

Рэабілітацыя пасля COVID-19 залежыць ад цяжкіх перанесеных інфекцый. Аднак нават у выпадку лёгчай формы арганізму патрэбны час, каб аднавіцца.

Сядзьце ў зручнае становішча, каб спіна мела добрае апору. Затым палкайце адну руку на грудзі, а другую — на живот.

Яна адзначае, што сёння нават працэдуры неабходны без камп'ютару і шышчых гаджэтаў. Але асабліва дзіцячых узросту з'яўляецца фарміраванне залежнасці ад іх.

МОЗГ ТРЭБА ПАСТАЯННА ТРЭНІРАВАЦЬ

— Паказчы, якія нас радуюць — колькасць захворванняў сардэчна-сасудзістай сістэмы ў падаўляючай ступені павялічыліся.

гэта, вядома, вельмі зручна. Але яны адвядваюць ад актыўных дзеянняў, не вучацца самастойна мысліць і рабіць высновы.

ЯК ЗАВУВАЖЫЦЬ КАМП'ЮТАРНУЮ ЗАЛЕЖНАСЦЬ?

Першым крытэрыям таго, што дзіця ў неабясцэна, з'яўляецца непасрэдна залежнасць настрою падацьніка ад таго, у інтэрнэце ён знаходзіцца ці ў рэальным жыцці.

КОЛКІ МОЖНА?

— Ёсць дакладныя рэкамендацыі па часе заняткаў дзіцяці на камп'ютары. Да дзесяці гадоў — толькі школьныя заняткі.

Вельмі важна паліпшыць мікрацэркіруляцыю ў усёх тканках, кровазбешчэння праз самыя дробныя судзінкі — капіляры.

Інтэрнэт-залежнасць — той стан, пры якім чалавек самастойна не можа кантраляваць сваё ўзаемаадносіны з Суветнай павуцінай.

Інтэрнэт можа ўплываць і на інтэлект, у прыватнасці, зніжае яго каэфіцыент. Маргарыта Дзевялтоўская расцямляе, што можа, як і ў астатніх органах і сістэмах, трэба пастаянна трэніраваць.

Інтэрнэт можа ўплываць і на інтэлект, у прыватнасці, зніжае яго каэфіцыент. Маргарыта Дзевялтоўская расцямляе, што можа, як і ў астатніх органах і сістэмах, трэба пастаянна трэніраваць.

Інтэрнэт можа ўплываць і на інтэлект, у прыватнасці, зніжае яго каэфіцыент. Маргарыта Дзевялтоўская расцямляе, што можа, як і ў астатніх органах і сістэмах, трэба пастаянна трэніраваць.

Інтэрнэт можа ўплываць і на інтэлект, у прыватнасці, зніжае яго каэфіцыент. Маргарыта Дзевялтоўская расцямляе, што можа, як і ў астатніх органах і сістэмах, трэба пастаянна трэніраваць.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Кліпчыўшчыне. Уважнікі лясныя. Тысячы гектараў лясоў і балот, якія працігнуліся праз увесь раён.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Немецкія часці пачалі адступаць з Магілёва ў напрамку Бабырска.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

1 мая 1944 года, падчас праяждання святачнай дэманстрацыі, нямецкі танкі ўварваліся ў Кліпчы, зруйнавалі партызанскую заставу і ўчынілі крывавае расправу над жыхарамі пасёлка.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Матэя... Пшчота... Каханне... Кветка... Гэта проста словы? Ды як скажаць: мне б іх песню слухаць і слухаць бо мую сваю я люблю з маленства і з кожным годам, здаецца, усё больш.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

ШТО ЛЮДЗІ ПІШУЦЬ

Там беларускую выкладаў Аляксей Раманавіч Мацько. На кожным занятку ён выклікаў нас да дошкі, прапавідаваў, каб правільна ведалі на зубок...

Неблаг забяць

У АБДЫМКАХ ЛЕСУ

Кліпчыўшчыне. Уважнікі лясныя. Тысячы гектараў лясоў і балот, якія працігнуліся праз увесь раён.

...1943 год. Слава аб баявых поспехах кліпчыўскай партызанскай разнасілка далёка за межы раёна.

Нямецкія часці пачалі адступаць з Магілёва ў напрамку Бабырска.

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

Матэя... Пшчота... Каханне... Кветка... Гэта проста словы? Ды як скажаць: мне б іх песню слухаць і слухаць бо мую сваю я люблю з маленства і з кожным годам, здаецца, усё больш.

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

Ляся на аўтамашыне, бронетранспарты, падводны, уладкавалася ў рэжыміх і раёнцы. З'явіў чужыя крыжкі і стогны.

Завалі дарагія, накарпалі вочыныя лясныя дарогі завалі дарагія, накарпалі вочыныя лясныя дарогі завалі дарагія, накарпалі вочыныя лясныя дарогі.

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

Матэя... Пшчота... Каханне... Кветка... Гэта проста словы? Ды як скажаць: мне б іх песню слухаць і слухаць бо мую сваю я люблю з маленства і з кожным годам, здаецца, усё больш.

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

Там беларускую выкладаў Аляксей Раманавіч Мацько. На кожным занятку ён выклікаў нас да дошкі, прапавідаваў, каб правільна ведалі на зубок...

Весткі з месцаў

Дзевяноста — гэта не сто, але...

У нашым Доме культуры абдыліся ўрачыства мёрпрыемства, прысвечанае дзевяностагоддзю з дня выхату першага нумара раённай газеты «Іскра» (некалі — «Калгасны сцяг»).

Калектыв радзкіх і дзень любімо вшчынавалі ў высокай гасці, і калегі, і сябры гэтыя, і вядома ж, былі чытачы.

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

Матэя... Пшчота... Каханне... Кветка... Гэта проста словы? Ды як скажаць: мне б іх песню слухаць і слухаць бо мую сваю я люблю з маленства і з кожным годам, здаецца, усё больш.

Нарадзілася і вырасла я на Дзержынінцы, у вёсцы Вомта. Тут жа хадылі ў школу.

Там беларускую выкладаў Аляксей Раманавіч Мацько. На кожным занятку ён выклікаў нас да дошкі, прапавідаваў, каб правільна ведалі на зубок...

АПОШНЯЯ ПАДЛОДКА ВАРШАВЫ

Новашта мілітарызацыя Польшча?

Днямі на захадзе Польшчы прайшлі міжнародныя вучныя Resolute Castle-21. У іх узлі ўдзел амерыканскі і польскія ваіскаўцы. Пра гэта ў эфіры Polskie Radio паведаміў міністр абароны Польшчы Марыюш Бляшчак. «Гэта яшчэ адна міжнародная ваісковая вучыня, праведзеная ў Польшчы ўлучыўшы штаты Амерыкі. Іх мэта выступае пашырэнне базы падрыхтоўкі і матэрыяльна-тэхнічнага забеспячэння ваеннага навучальнага цэнтру ў Жагані ў вучэбнага цэнтру сухапутных войскаў у Драўскі, што ў Заходня-Паморскай ваяводстве», — заявіў міністр. Па словах Бляшчак, з польскага боку ўдзел у вучынях узялі падраздзяленні імяннёных войскаў. Варшава ўпарта пачынае сабе ў якасці аднаго з ключавых еўрапейскіх ваісковых партнёраў Вашынтону, выкарыстоўваючы адпаведныя геапалітычны складнікі. Прэз гэтаму суседняя краіна актыўна ўзбройваецца і нашчас вядзе адпаведную інфраструктуру. Новашта мілітарызацыя Польшча?

У дадзенай сферы хапае праблем. Напрыклад, польскія СМІ апублікавалі сумую ваенную навіну. Аказваецца, адзіная ў арміі Польшчы падводная лодка Ozdź цяжкім непрыдатна да няясна бавой службы. З-за доўгага прастою ў тэрпедны апарат ужо немагчыма загрузіць усе шэсць тэрпед. Паводле звестак партана tojniszko.pl, камандаванне ваенна-марскага порта ў Гдыні абвясціла тэндэр на рамонт субмарыны. Варожка ідзе пра каліброўку тэрпедных апаратаў. Партал удакладняе, што ў неафіцыйных гутарках афіцэры ВМС Польшчы «даюць зразумець, што эксадэрылі падводных лодак ужо існуе толькі на словах». Раней польскія СМІ паведамілі, што дзве падводныя лодкі — Biełk і Ser — падрыхтаваныя да здыма на элэм. На гэтых суднах былі зныты дзяржаўныя сцягі. Такім чынам, Ozdź з'яўляецца апошняй польскай субмарынай.

Тое ж і з танкамі. У Міністэрстве абароны Польшчы выбухнуў скандал, звязаны з мадэрнізацыяй німецкіх Leopard, паведаміў eadaily.com. Патрыманна тэхніка была дастаўлена ў краіну на падставе міжнародных міжрадавых пагадненняў. Мадэрнізацыяй заняўся завод у Польшчы завод Wzrost-Labedy, які ўваходзіць у канцэрн Polish Armaments Group. Аднак, як высветліў прафесар праграмістыка, заводскае кіраўніцтва замовіла пераклад тэхнічнай докумен-

Марыюш Бляшчак. Прас-секратар Пентагона Джон Кіры праспяваў запусціць, што амерыканскія самалёты пераключылі на тэрыторыю ўсходнеўрапейскай краіны з-за ваенных вучыняў. «Мы праводзім планавую аперацыю, гэтым займаюцца пастаянна», — паведаміў Кіры на спецыяльнай прэс-канферэнцыі.

Аднак эксперты думалі інакш. «Улучаны Штаты працягваюць мэтазна-кіраваную дзейнасць, якая садзейнічае пагаршэнню стратэгічнай стабільнасці і бліскі ў Еўропе», — раней заявіўшы начальнік амерыканскага штаба АДКБ Анатолій Сідарэў, паведаміў БелТА. «Ненадзвычайным выхаджанам Вашынтон над узабярэнні з'яўляецца планамернае разгортванне еўрапейскага сегмента сістэмы праектнай абароны (ПРА) ва Усходняй Еўропе. Нароўні з амерыканскай базой ПРА ў Румыніі (Дэвселу), якая функцыянуе, у 2022 годзе пачынаюць будзе уведзены ў строй аналагічны аб'ект на польскай тэрыторыі (Рэдзікава), — паведаміў Анатолій Сідарэў.

Начальнік Аб'яднанага штаба АДКБ падкрэсліў, што асноўная маршперыямы павялічаны інфраструктуры ПРА ў Польшчы ўжо завершаны, а канструкцыяныя аб'екты размяшчаны на ўказаных аб'ектах пускавых устаноў будуць забяспечваць магчымасць прымянення ударнага ўзбраення, у прыватнасці, крылатых ракет «Тамгаўк» з дэлякацыю пуску звыш дзевяць тысяч кіламетраў. Гатуюцца новай інфраструктуры амерыканскай авіяцыі, якая складае каля 70%. Арміетным падаецца тое, што тэмпы яе будаўніцтва значна актывізаваліся летас у жніўні.

Напрадзілі ў эфіры ШТБ першы наместнік начальніка Генштаба Узброеных Сіл Беларусі генерал-маёр Ігар КАРПЮЛЬ расказаў, што па апошніх чатыры гады амерыканскай авіяцыі НАТО на сумежнай тэрыторыі значна дасканаліся. «Цяпер на тэрыторыі Польшчы завершана мадэрнізацыя піль аэрадрому, яшчэ на шасці аэрадроме Польшчы і краін Балтыі працягваюцца мадэрнізацыя. Прычым цяпер гэтыя аэрадромы могуць прымаць любыя тыпы самалётаў. Яны з'яўляюцца разнастайны, прычым у складзе да 200 самалётаў замежных дзяржаў. Гэтаж каля ўдасканальваюцца парты, ваенна-марскія базы на тэрыторыі Польшчы, Прыбалтыі і — у нашых бліжэйшых суседзях. Перш за ўсё гэта робіцца з мэтай стварэння спецыялізаванай інфраструктуры, якая здольная б пераключыць на кантынентальнай часткі ШША войскі на тэрыторыю Еўропы і разгарнуць групы», — паведаміў Ігар Кароль.

Вучныя замежных войскаў каля граіцы Беларусі з краінамі ЕС уключаюць «мігаральнае кругляе суткі», заявіў наместнік дзярж-секратара Савета Бяспэкі Беларусі Уладзімір АРЧАКОВ тэлевышліў «Беларусь 1». «Вось уявіце: за 2020 год толькі ў Польшчы, Лтве і Латвіі адышлося больш за 70 ваенных вучыняў. Сялёта ўжо прайшлі і відомы яшчэ аб 30 вучынях», — заявіў наместнік дзярж-секратара.

Пётр ДУНЬКО.

Даслоўна

«ШТО ДАЛЕЙ? ТРЭЗЬЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА?»

Пад прыкрыццём прынцыпу ратацыі на сумежнай з нашай краінай тэрыторыі нарошчаецца групавая войскавая НАТО, заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, выступлючы на VI Усебеларускай народнай сходзе.

У выніку ўзровень зямельнай ваіскавой прысутнасці ў рэгіёне сёння навулі ў кантралююцца. Крайнік дзяржаўны звярнуў увагу, што пастаянныя транзіроўкі войскаў НАТО скрачаюць тэрмін іх гатоваўнасці да баявога прымянення, і што вывад войскаў ШТА з Еўропы таксама прыпынены. «Што далей, новая гука ўзброеныя? Адначасна. Трыцяя сусветная вайна?» — задаў пытанне Аляксандр Лукашэнка. Беларусь пастаянна ўмацоўвае абароназдольнасць з-за «застарелыя ваенна-палітычнага становішча ва Усходнім рэгіёне, канкрэтна — каля нашых граіцы».

тэці на мадэрнізацыю танкаў Leopard іншай арганізацыі. Абырля і сума генару за пераклад — 10 мільянаў злотых (2,68 мільянаў долараў).

Генерал Міраслаў Ружанскі, які служыў у 2015-2016 гадах начальнікам Генштаба Мінабароны Польшчы, ахарактарызаваў пільную сітуацыю як удар па іміджы краіны ў маштабах НАТО. «Калі мы кіруем тэхнічнай дакументацыяй такім чынам, мы ставім пад пагарзу астынасць і рэпутацыю Польшчы ў адносінах да Германіі. Прадурцы, звязаныя з абаронай сакрэтнай інфармацыі, не выконваліся. Невядома, хто наасмрот пераклаў? Гэтую дакументацыю», — заявіў Ружанскі партыя fact.pl. У гэтай з'вязці генерал нагадаў, што танкі Leopard 2PL маюць стратэгічнае значэнне для Польшчы.

ВУЧЭННІ НОН-СТОП

«Сёння гэта ШТА ўсходні фланг альянсу — гэта не больш чым палігон», заявіўшы польскі журналіст Марэк Сяпчэньскі ў сваім артыкуле для выдання Roliuka. Амерыканская ваенная інфраструктура ў Польшчы ўключае цэнтр камандавання дывізіянаў узроўню, падраздзяленне ВМФ, структуры ВПС, аперацыйна-тактычную групу армейскай авіяцыі. Прэз гэтым ваенная прысутнасць Штату мэтазнакіравана пашырваецца.

У канцы красавіка ў Польшчы прайшлі некалькі дзясяткаў значнаўчальна F-15 і F-16 Еўрапейскага камандавання Узброеных сіл ШТА. «Яны адрацоўваюць аперацыю па хуткай пераключэнні ваенна-павертаных сіл у Еўропе з выкарыстаннем польскіх аэрадрому», — паведаміў у сваім Twitter міністр абароны Польшчы

ALL INCLUSIVE ДЛЯ САОЗНІКАЎ

У апошнія гады супрацоўніцтва Польшчы і ШТА ў ваеннай сферы заўважна актывізавалася. Летас у сярэдзіне жніўня Вашынтон і Варшава падпісалі пагадненне аб ўмацаванні амерыканскага кантынгенту ў Польшчы. Па словах прэзідэнта гэтай краіны Анджея Дуды, у выдпад няясны палкі і амерыканскія ўстанцы бліжэй ўпліс супраць агульнага ворага. Са зразумелых прычын Дуда не згадаў, што перакіда амерыканскіх войскаў — зусім не дэбарыраваць ашчы, а на іх утрыманне з бюджэту Польшчы прыдзецца вылучыць мільярдныя долараў. Пра гэта сказана ў дадатковым пагадненні да асноўнага дагавора, які

«Шчыра некалькі гадоў назад яны влілі актыўную інфармацыйную работу ў краінах «трэцяга свету», паяснучы, якія краінамічыя перавагі дае амерыканскае ваенна-навія база, — заявіўшы эксперт. — Малыя і вялікія буклеты і прэзентацыі раслісяві, як папаліцца дзяржаўцы, колкі рабочыя месцы будзе створана. Але ўсё змянілася з прыходам Трамп. Ён як сапраўды бізнесмен прапанаваў канцэцыю «эксперт-у бліскі». Санс у тым, што плаціць за ўсё павінны саюзнікі».

Паводле даных спецыялістаў па Польшчы Станіслава Стрэмідоўскага, на інфраструктуру, харчаванне амерыканскай жыллі, склады зброі выдзяляецца каля п'яцімільярд долараў (калі 130 мільянаў долараў) у год. Прэз гэтым экперт упэўняе, што ў дагавор паміж ШТА і

удакладніне абавязачыстваў бакоў, адзначыла п.а.ч.

Так, польскія журналісты высветлілі, што амерыканцам выдзяляць аб'екты ў дэцашці населеных пунктах: Пентагон вырашыў не абмяжоўвацца некалькімі буйнымі базамі, а раўнамерна разурпаваць жывую сілу па ўсёй краіне. Адакнасьць за максімальна камфортнае размяшчэнне салдат уключі, натуральна, на прымаючыя іх — пільны павінны абсталяваць месцы дыслацыі, пабудова ваё адрантаваныя жыллі.

Больш за тое, Варшава паслужыла брэн на сібы выдаткі на адрэнне, эканамічна, вадзасабеспячэнне, вываз смецця і ахову аб'ектаў, гатова плаціць за харчаванне амерыканцаў і нават за клінічнае паслугі. Да ўсяго іншага, змену і ШТА атрымаюць ільготы: ваіскавыя біясплата выкарыстоўваюць чыгунку і аэрадромы, і-не трэба будзе ўносіць навігацыйныя зборы, апрачаць абслугоўванне аэіяцыйкі і спяжыку самалётаў.

Наглядзець на і бэа таго курортныя умовы, Пентагон пакінуў за сабой права пашыршы спіс патрабаванняў, а Польшча, паводле дагавора, павінна ўсё беспярэчна ўхваляць і аплаціць. У прыватнасці, прадулгджаюцца «тэрмімовыя аперацыйныя патрэбы Узброеных сіл ШТА», заявіўшы п.а.ч. Натэжлад, падчасвучэнняў амерыканцы могуць біясплата карыстацца муніцыпальнай і нават прыватнай уласнасцю пількаў.

«РАЙДЭР» АМЕРЫКАНЦАЎ

Вяліны экперт аналітычнага клуба «Валдаі» Арцём Курэзю раслумячыў РІА «Навіны», што таксама аб'ядножане з саюзнікамі — норма для амерыканцаў.

Польшчы маюцца пакуль не апублікаваныя пункты, якія вызначаюць дадатковыя абавязачыстваў бакоў.

«Чыноўнікі сьведжаюць, што пількі заробіць значна больш», — заявіўшы п.а.ч. Станіслаў Стрэмідоўскі. — У доках прыводзіць звесткі аб размяшчэнні амерыканскіх ваіскаў у Вялікабрытаніі і Іспаніі. Так, Лондан атрымае 1,3 мільярд долараў у год, а Мадрыд — шэсцьсот мільянаў. Але ў гэтых краях амерыканскія базы пастаянныя, а ў Польшчы — часовыя. Таму цяжкім магчыма, што ўпадзі не абвясочваюць усё выдаткі, якія пільнае краіна, уключыўшы рэзінку паміж пастаянным і ратацыйным прызначэннем».

Арцём Курэзю, у сваю чаргу, згадаў відому фразу, якую прызначыў Напалеон: «Народ, які не хоча карміць сваё войска, будзе карміць чужое». «Так урочыце і здарылася ва Усходняй Еўропе, — упэўняе экперт. — Краіны Балтыі, якія не маюць ВПС, уключаюцца ў падтрыманне інфраструктуры ваенна-павертаных баз з мільіямі сіл саюзніку. Не ШТА плаціць Польшчы, а наадварот, Варшава бярэ на сібы выдаткі, звязаныя з перакідак кантынгенту ШТА. Пентагон толькі пералічвае ваенным зарплату».

УДАР ПА РЭПУТАЦЫЎ

Зрэшты, аднымі толькі выдаткамі на утрыманне амерыканскіх салдат Польшчы не абсядуць: ужо заключены мільярдныя кантракты на закупку комплексу супрацьваветранай абароны «Пэтры» і і значнаўчальна пятага пакалення F-35. Гэтыя сістэмы, заўважучы экперты, не настолькі неабходныя для польскага войска, каб выдаткоўваць на іх капітальныя сродкі.

Што рабіць з цюльпанамі пасля цвіцення

У залежнасці ад сорту, цюльпанамі пачынаюць цвісці з сакавіка да чэрвеня. Цяперне працягваецца ад аднаго тыдня да трох, затым расліны пачынаюць страчваць свой выгляд і паступова засыхаюць. Аднак гэта не нагода перастаць глядзець за імі.

Ці трэба абрацца цюльпанамі пасля цвіцення

Для таго каб захаваць буйныя бутоны, неабходна абавязкова абрацца цюльпанамі пасля конага цвіцення. Гэта звязана з тым, што падчас вегетацыі расліна фармуе пад зямлёю новую маладу цюльпану (часам — некалькі цюльпан), унутры якой першапачаткова зараджаюцца парастак і кветка наступнага года. Для лепшага выяслення будучай цюльпані і захавання ўсё неабходных ёй карысных рэчываў трэба вызваліць кветанос ад старага бутона.

Ці трэба пільваць і ўноіваць цюльпанамі вясной пасля іх цвіцення

Пасля заканчэння цвіцення цюльпанамі трэба працягваць пільваць яшчэ два тыдні, але аб'ём вады для пільвы трэба паступова скарачаць. Падкарміць цюльпанамі вясной для пільнага цвіцення можна на ўгнаенні, якія змяшчаюць азот, фосфар і калій. Але калі вясновае цюльпанамі не падкармілі, то пасля іх абрэзка глебу трэба ўгнаць фосфарам і каліем, змяшаным у роўных прапарцыях з рэзінку 30-35 з сумесі на кв. м.

Не лішня будучы і мінеральныя ўгнаенні, якія змяшчаюць іго зніжана тэрыторыя, выкарыстоўваць цюльпанамі ў высокі бора. Не варта ўноіваць цюльпанамі гноём: ён можа спракываць гніенне цюльпанамі. Праціна-казаны гэтыя кветкам і хлор.

Калі выкапваць цюльпанамі пасля цвіцення

Для таго каб захаваць сорт цюльпанамі, садоўні раць выкапваць цюльпанамі шотго. Асабліва гэта датычыцца новых відаў — махровых, з'ялёнакветкавых, махрыстых, паўгайчын. А вост прыстаў рання і простыя пільнаеяны цюльпанамі і многія іншыя гібрыды не патрабуюць «абаўнаўлення» на працягу трох-шасці гадоў.

Ляжыце жа каб падоўжыць жыццё букету цюльпанамі ў вазе, трэба мінімізаваць аб'ём вадкасці ў ёй.

Даты	Падзеі	Людзі
19 МАЯ	1861 год — нарадзіўся (г. Санкт-Пецярбург) Уладзімір Віктаравіч Шакаў, вучоны ў галіне хіміі і фізічнай тэхналогіі, акадэмік НАН Беларусі, заслужаны дзеяч навукі Беларусі, прафесар Беларускага інстытута сельскай і лясной гаспадары ў Мінску, з 1925-га — у Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі ў Горках. У 1930 г. дырэктар Інстытута хіміі АН Беларусі. Аўтар каля 90 навуковых прац, Памёр у 1940 годзе.	1849 год — пасля высылкі з Прусіі Карла Маркса выйшаў апошні нумар «Новай Рэй-вай Рай-шчынае Zeitung».
1916 год — нарадзіўся (г. Марлінеў) Натан Майсеевіч Воранаў, мастак, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі, у 1948-80 скончыў Інстытут жывальніц, скульптуры і адукацыі Імя Рэліна ў Ленінградзе. У 1965-1987 гадах выкладаў у Беларускай тэатральна-мастакіім інстытуце. Працаваў у гістарычным, пейзажным, партрэтным і наюрномічным жанрах. Адуі з вядучых прадстаўнікоў каларыстычных нававіц і жывапісе. Сярод твораў: «Партрэт Я. Цюкоўскага», «Шахтабудаўнікі Салігорска», «Новы горад» і іншыя. Памёр у 1978 годзе.	1910 год — Зямля перасекла хвост каметы Галей. З гэтай нагоды ў ШТА прайшоў боікі распродаж таблетаў «Камета», якія прапанаўвалі ў якасці працідэяў: распаўсюдзіліся чуткі, што ў хваце каметы ўтрымліваюцца атулетныя істоты. Аднак існасць асяродкаў, камета не прычыніла змянення ніякай шкоды. Нават незвычайныя атмасферныя з'яў зафіксавана не было.	1910 год — Зямля перасекла хвост каметы Галей. З гэтай нагоды ў ШТА прайшоў боікі распродаж таблетаў «Камета», якія прапанаўвалі ў якасці працідэяў: распаўсюдзіліся чуткі, што ў хваце каметы ўтрымліваюцца атулетныя істоты. Аднак існасць асяродкаў, камета не прычыніла змянення ніякай шкоды. Нават незвычайныя атмасферныя з'яў зафіксавана не было.
1936 год — нарадзіўся (г. Немецкаў) Браніслава рабін Міхал Фёдаравіч Пільнечка, вучоны ў галіне этналогіі, член-карэспандэнт НАН Беларусі, заслужаны дзеяч культуры Рэспублікі Беларусь. Аўтар звыш 100 навуковых прац. Распрацаваў канцэпцыю паходжання беларускага народа, аргументаваў	МАНТЭНЬ: «Людзі старэйшым не варта думаць пра смерць: лепш пільнацца аб тым, які бы падрыхціць у горадзе градік».	

СЁННЯ

Месяц

Першая квадра ў 22.13. Месяц у сузор'і Льва.

Імяніны

Пр. Дзясны К. І., Мікалая, Патра.

Фота Антона КЛЕШЧУКА

ЗАЎТРА

Геаматэічныя ўзрушэнні

Абавязанні:

- новаліца геаматэічныя ўзрушэнні
- слабыя геаматэічныя бура
- малява геаматэічныя бура

...у суседзях

ВАРШАВА	КІЕВ	РЫГА
+14...+18°C	+18...+18°C	+12...+14°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕЦЯРБург
+15...+17°C	+18...+21°C	+18...+21°C

УСМІХНЕМСЯ

Васіль пачынуў Валіцкіне грошай на пільнаую аперацыю і цяпер не можа яе знойсці.

Глэб, ці мы спачатку зробім так, як я сказала, ці наадварот, як я сказала, так і зробім!

Ніна Генадзеўна казала: «Самы страшы від беспрацоўя — галава, якая не працуе».

— А вы не падарункуі!
— Ды і вы не святя!

ПРЫЁМ ПІЛЦАЖОЎ

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў несуч адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваю меркаванне адказвае і публікуе адказванні на пісьмы. Падруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носць розныя характары.

Адзіндзясць за амет рэдакцыі носць рэкламадаўцы.

Галава з'яўляецца ў Рэспубліцы Беларусь і ад 17 лістапада 2009 года выдзяляе Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусі.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мілавічэў.

Выдавец — Рэдакцыя навукова-адукацыйнага і культурнага цэнтру «Звязда».

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмельніцкага, 10а.

Тэлефоны ў Мінску: прыёмныя — 311 17 13 (тэл.факс); адрэсаваны: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 76, бухгалтары — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў несуч адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваю меркаванне адказвае і публікуе адказванні на пісьмы. Падруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носць розныя характары.

Адзіндзясць за амет рэдакцыі носць рэкламадаўцы.

Галава з'яўляецца ў Рэспубліцы Беларусь і ад 17 лістапада 2009 года выдзяляе Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусі.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мілавічэў.

Выдавец — Рэдакцыя навукова-адукацыйнага і культурнага цэнтру «Звязда».

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмельніцкага, 10а.

Тэлефоны ў Мінску: прыёмныя — 311 17 13 (тэл.факс); адрэсаваны: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 76, бухгалтары — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў несуч адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваю меркаванне адказвае і публікуе адказванні на пісьмы. Падруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носць розныя характары.

Адзіндзясць за амет рэдакцыі носць рэкламадаўцы.

Галава з'яўляецца ў Рэспубліцы Беларусь і ад 17 лістапада 2009 года выдзяляе Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусі.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мілавічэў.

Выдавец — Рэдакцыя навукова-адукацыйнага і культурнага цэнтру «Звязда».

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмельніцкага, 10а.

Тэлефоны ў Мінску: прыёмныя — 311 17 13 (тэл.факс); адрэсаваны: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 76, бухгалтары — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў несуч адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваю меркаванне адказвае і публікуе адказванні на пісьмы. Падруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носць розныя характары.

Адзіндзясць за амет рэдакцыі носць рэкламадаўцы.

Галава з'яўляецца ў Рэспубліцы Беларусь і ад 17 лістапада 2009 года выдзяляе Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусі.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мілавічэў.

Выдавец — Рэдакцыя навукова-адукацыйнага і культурнага цэнтру «Звязда».

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмельніцкага, 10а.

Тэлефоны ў Мінску: прыёмныя — 311 17 13 (тэл.факс); адрэсаваны: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 76, бухгалтары — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў несуч адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваю меркаванне адказвае і публікуе адказванні на пісьмы. Падруку матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носць розныя характары.

Адзіндзясць за амет рэдакцыі носць рэкламадаўцы.

Галава з'яўляецца ў Рэспубліцы Беларусь і ад 17 лістапада 2009 года выдзяляе Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусі.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мілавічэў.

Выдавец — Рэдакцыя навукова-адукацыйнага і культурнага цэнтру «Звязда».

АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмельніцкага, 10а.

Тэлефоны ў Мінску: прыёмныя — 311 17 13 (тэл.факс); адрэсаваны: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 76, бухгалтары — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл.факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda